

عضو کدر علمی پوهنځی علوم تربیتی و مسلکی

مقدمه و بیان مسأله

دنیای در حال تغییر زندگی در جهان امروز باعث شده است که تحصیلات عالی بیش از هر عرصه دیگر خود را با این تغییرات همگام سازد. نصاب درسی تحصیلات عالی از جمله مؤلفه‌هایی هستند که در تحقق بخشیدن به اهداف تحصیلات عالی نقش بسزایی دارند.

از سوی دیگر، نصابهای درسی به موازات این تغییرات ملزم به تغییرات و به روز رسانی شده است. بدین جهت، از نظر بسیاری از صاحب‌نظران و کارشناسان، بهترین مسیر پیشرفت جوامع، حرکت در مسیر توسعه دانش محور است و نخستین گام برای این حرکت تلاش برای تبدیل شدن به جامعه یادگیری است. جامعه یادگیری بدان معنا است که افراد آن پیوسته در حال یادگیری است و قابلیت رقابت پذیری و سازگاری آن در حال افزایش میباشد.

این مسأله اما، به نوبه خود مستلزم رعایت برخی از شرایط و معیارها در نصاب درسی است که در منابع مسلکی و تخصصی به صورت کم و بیش واضح ذکر شده است.

مهمترین عنصر یا مؤلفه در نصابهای درسی کشورها محتوا است. محتوا، چنان که در منابع مربوطه تعریف شده است، برخلاف تصور عمومی رایج عبارت است از: مجموعه آگاهی‌ها، فنون و مهارت‌هایی که آدمی در مدت حیات به دست می‌آورد. پیدا است که بر اساس کسب این محتوا است که آدمی راه و رسمی خاصی را در حیات برگزیده و به انجام رفتار خاصی و بلاخره زندگی کردن می‌پردازد. به عبارت دیگر محتوا عبارت است از مجموعه‌ای مفاهیم، اصول، مهارت‌ها، ارزشها، و گرایش‌های که از سوی طراحان نصاب تعلیمی به قصد تحقق هدفها انتخاب و سازماندهی می‌شود.

این سخن بدان معنا است که محتوا نقش تعیین کننده در فرایند تعیین نصاب تعلیمی یا درسی دارد و در جریان آن باید اصول و قواعد آن رعایت گردد.

رعایت این اصول و قواعد و زمینه‌های تطبیق آن گاهی با مشکلات و چالش‌هایی مواجه است که می‌تواند انجام رسالت یک نظام آموزشی را حتی به خطر اندازد و یا به انحراف بکشاند.

آن چه در نوشته حاضر مد نظر می‌باشد و به عنوان هدف در نظر گرفته شده است، چالش‌هایی است که در فرایند تعیین محتوای تحصیلات عالی وجود دارد. بر همین اساس سوالی که مطرح می‌باشد نیز این است که چه چالش‌هایی فراروی تعیین نصاب تعلیمی تحصیلات عالی کشور ما وجود دارد و این چالشها در کدام زمینه‌ها قابل شناسایی است؟